

2015. ÁPRILIS

HAZAI ÉS GLOBÁLIS GAZDASÁGI ÉS PÉNZÜGYI TRENDEK

BanKonzult

Pénzügyi és Gazdasági
Tanácsadó Kft.

TARTALOM

2015. április hónap legfőbb hazai és globális gazdasági és pénzügyi trendjei	4
01. Magyarországon az infláció emelkedése segíthet csökkenteni a reálkamatot	5
02. 2014-ben fordulat történt a lakáshitelezésben	8
03. Sokat javult a cserearány a magyar külkereskedelemben	10
04. Európában kifejezve a válság óta visszaestek a magyar bérek	12
05. Javult az MNB portfólió befektetéseinek elért jövedelem mérlege	14
06. Továbbra is túl nagyméretű a magyar állam	16
07. Lassulhatott a kivándorlási ütem Magyarországról 2014-ben	18
08. Jelentős átrendeződést eredményezett a lakossági hiteleknél a devizahitelek forintosítása	20
09. A részmunkaidős állások hiányoznak Magyarországról	22
10. Európai viszonylatban is gyors a lakásárak növekedése Magyarországon	24
11. A nem pénzügyi vállalatok továbbra is jelentős pénzügyi megtakarítást halmoznak fel	26
12. A felsőfokú oktatással rendelkezők aránya sokat emelkedett Magyarországon	28

2015. április hónap legfőbb hazai és globális gazdasági és pénzügyi trendjei

- 2015 márciusára a fogyasztói árak éves csökkenési üteme 0,6%-ra mérséklődött a januári -1,4%-os adathoz képest. Három hónap alatt 0,8 százalékponttal emelkedett a fogyasztói árindex. Ennek köszönhetően visszaesett a reálkamat, ami 2014 augusztusa óta, afolyamatosan negatív tartományban tartózkodó infláció miatt, már nemzetközi összehasonlításban is magas szintre került. További növekedésének a megállítása kedvező lehet a magyar gazdaság számára. Főleg azért, mert az elmúlt hónapokban enyhült a monetáris környezet az eurózónában és a régióban egyaránt.
- Magyarországon 2014-ben 56%-kal növekedett az újonnan folyósított lakáshitelek értéke az előző évhez képest. Az év során összesen 253 milliárd forintnyi új lakáshitel került kibocsátásra. Ez 2009 óta a legmagasabb érték, de még mindig csak a 2008-as csúcs 28,5%-át érte el a folyósított hitelvolumen nominális értéke. A 2014-es év fordulatot jelentett a lakáspiacon és ez már a lakáshitelezés terén is jelentkezett.
- 2014-ben az exportált és importált termékek árváltozásainak (a cserearány változásának) köszönhetően, Magyarország külkereskedelmi mérleg egyenlege közel 200 milliárd forinttal emelkedett. A 2013-as és 2014-es cserearány javulásának a következménye, hogy a 2010 óta eltelt öt évben már összesen csak -40 milliárd forinttal rontotta a cserearány változás a külkereskedelmi egyenleget. Az évtized elején tapasztalt negatív változások megfordultak és az árváltozások hatása visszaállt az eredeti szintre. Ennek az oka, leginkább az olajár korábbi emelkedése, majd 2014 második felétől tapasztalt csökkenése volt.
- Magyarországon euróban mérve 6%-kal csökkent az átlag bérköltség 2008-2014 között, ezért az Európai Unióban Görögország után a második legnagyobb mértékben esett a munkaerőköltség hazánkban. Ezalatt az idő alatt az uniós átlag bérköltségek 14%-kal emelkedtek.

A mérséklődő munkavállalói költségek segítettek a foglalkoztatás növelésében, de az egyre nagyobb bérkülönbség is hozzájárulhatott ahhoz, hogy növekedett az elvándorlás mértéke.

- A 2008-ban kitört pénzügyi válság előtt a Magyar Nemzeti Banknak jelentős többletbevétele keletkezett a portfólió befektetéseiben. 2007-ben még 526 millió euró többletet ért el, de 2007-ben a jegybank élére kerülő új vezetéskor drámai módon, évi 100 millió eurós hiányba váltott az egyenleg. A 2013 után következő jegybanki elnökség alatt elindult egy kedvező fordulat: 2014-ben már -28,4 millió euró volt az MNB mérlege a folyó fizetési mérleg statisztikák alapján, és az utolsó negyedévben már csak -0,6 millió euró volt, ami 2007 óta a legjobb eredmény.
- Magyarországon 2014-ben 50,1%-ra emelkedett az államháztartás GDP-arányos kiadása. Ez 2012-ben még csak 48,7% volt, és a tavalyi szint 2009 óta nem látott magas értékre nőtt. 2014-ben két százalékponttal magasabb volt a magyar GDP-arányos kiadás, mint az uniós átlag. 2012-ben még sikerült az uniós szint alatt tartani ezt az értéket, de 2013-ban és 2014-ben már újra magasabb volt a kiadás szintje az uniós átlagnál. A következő években várhatóan gyorsan bővül majd a magyar gazdaság, ami lehetőséget teremt arra, hogy a gazdaság méretéhez képest csökkenjen a magyar állam mérete.
- Az előző évhez képest 2014-ben nem növekedett számottevően a külföldön dolgozó magyarok által keresett munkajövedelem mértéke (egy évnél rövidebb ideje kint dolgozók esetében). 2014-ben és 2013-ban is 2,85 milliárd euró volt az ilyen formában megszerzett jövedelem. Ez azt jelenti, hogy a kivándorlás üteme lassult, nem vándoroltak ki többen az elmúlt egy évben, igaz nem is lassult az emigráció. Ez kedvező, és ha több éven keresztül jól teljesít a magyar gazdaság, ahogy az 2014-ben történt, akkor megfordulhat a jelenlegi trend és a korábban kivándorlók újra elkezdhetnek hazaköltözni.

01 Magyarország az infláció emelkedése segíthet csökkenteni a reálkamatot

☆ JELENSÉG

2015 márciusára a fogyasztói árak éves csökkenési üteme 0,6%-ra mérséklődött a januári -1,4%-os adathoz képest. Három hónap alatt 0,8 százalékponttal emelkedett a fogyasztói árindex. Ennek köszönhetően visszaesett a reálkamat, ami 2014 augusztusa óta, a folyamatosan negatív tartományban tartózkodó infláció miatt, már nemzetközi összehasonlításban is magas szintre került. További növekedésének a megállítása kedvező lehet a magyar gazdaság számára. Főleg azért, mert az elmúlt hónapokban enyhült a monetáris környezet az eurózónában és a régióban egyaránt.

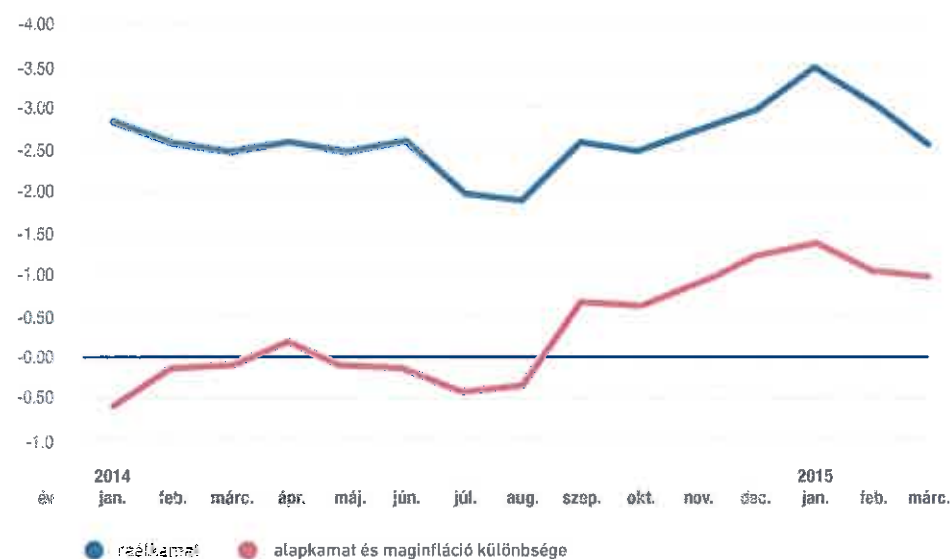
FOLYAMAT

2015 első negyedében a korábbi időszakhoz képest elkezdett emelkedni az infláció, így távolodott a defláció veszélyétől a magyar gazdaság. Márciusban már az alapkamat csökkent és ennek a két folyamatnak köszönhetően, megállt a reálkamatlábak korábbi növekedése. Ezért az alapkamatból számított reálkamat, a januári 3,5%-os csúcshoz képest, márciusra 2,5% közelébe esett, ahogy az az **1. sz. ábrán** látható.

2014 második felében, egy olyan időszakban szigorodott reálértelemben a kamatkörnyezet, amikor még sérülékeny volt a magyar gazdaság fellendülése. 2014 augusztusában nagyot emelkedett a maginflációból számított reálkamat, az előző hónaphoz képest 1 százalékponttal. A maginfláció viszont 2015 elején sokkal kisebb mértékben növekedett, mint az infláció: míg az inflációból számított reálkamat majdnem meg egyezik az előző évi szinttel, addig a maginflációból számított reálkamat több mint 1 százalékponttal magasabb a 2014-es márciusi adatnál. Ez azt jelenti, hogy nagyobb tér van a további kamatcsökkentésre, mint egy évvel korábban volt.

A reálkamat alakulása Magyarországon
(alapkamat és infláció különbsége, százalékpont)

1.sz.ábra

Forrás: KSH, MNB

✓ EREDMÉNY

Magyarországon még mindig magas a reálkamat, ezért van lehetőségünk az alapkamat további mérséklésére. A többi országokhoz viszonyítva, a túl magas reálkamat a forint erősödéséhez vezethet, ami ártalmas lehet a munkahelyteremtés szempontjából. Ennek az elkerülésében segíthet az alacsonyabb reálkamat, amihez magasabb infláció vagy kisebb kamat szükséges. Ebből a szempontból az elmúlt 2 hónapban mindkét adat javult.

02. 2014-ben fordulat történt a lakás-hitelezésben

☆ JELENSÉG

Magyarországon 2014-ben 56%-kal növekedett az újonnan folyósított lakáshitelek értéke az előző évhez képest. Az év során összesen 253 milliárd forintnyi új lakáshitel került kibocsátásra. Ez 2009 óta a legmagasabb érték, de még mindig csak a 2008-as csúcstól 28,5%-át érte el a folyósított hitelvolumen nominális értéke. A 2014-es év fordulatot jelentett a lakáspiacon és ez már a lakáshitelezés terén is jelentkezett.

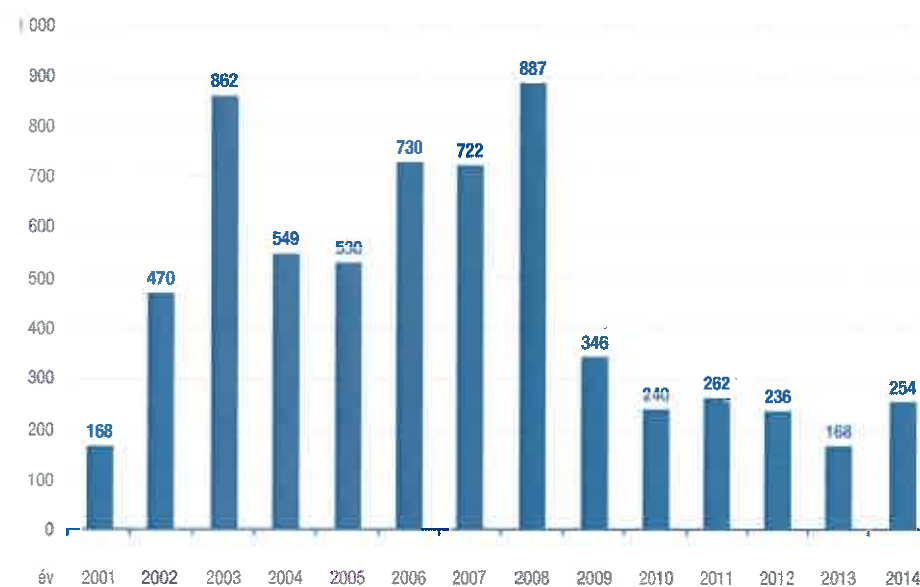
☺ FOLYAMAT

Az alacsony kamatok következtében a lakáshiteleket előnyös feltételek mellett lehetett felvenni az elmúlt évben. Kedvezővé vált az ingatlanberuházások relatív hozama, ahogy a többi pénzügyi befektetésen csökkent az elérhető kamat. Ezek a tényezők mind segítettek egy lakáspiaci fordulatnak, aminek hatására a lakáshitelezési aktivitás is javult. 2014-ben a több mint 50%-kal növekvő lakáshitel kibocsátás ellenére, a hitelállomány csak 0,2%-kal növekedett. A hitelezési fordulat egyelőre a hitelállomány csökkenését tudta megfékezni. A folyósított lakáshitelek összegének változását a **2. sz. ábra** mutatja be.

A lakáshitelezés normalizálódása és a lakáspiaci fordulat kedvez a gazdasági növekedésnek, ezzel a magyar gazdaság egy újabb területe válik a növekedést hajtó tényezővé. A válság alatt elszenvedett pénzügyi károk viszont, még mindig érzékelhetőek a nem teljesítő hitelek magas állományánál. Kedvezőtlen, hogy a kilakoltatási tilalom miatt korlátozottak a hitelezők lakás árverési lehetőségei, ez megakadályozza, hogy kitisztuljanak a banki portfóliók. Ennek következtében kevesebb új lakáshitelt tudnak folyósítani a bankok, több olyan család nem juthat otthonhoz, akik képesek lennének az adósság törlesztésre. Ezt a korlátozást fokozatosan ki kellene vezetni és érdemes lenne, először a legdrágább ingatlanoknál újraindítani az árveréseket.

A folyósított lakáscélú hitelek összege (milliárd forint)

2.sz.ábra

Forrás: KSH

☑ EREDMÉNY

2015-ben tovább szigorodtak a lakáshitelezés feltételei, de ennek ellenére, ahogy javul a lakáspiac, úgy emelkedhet az újonnan kibocsátott lakáshitelek értéke. A lakóingatlanok jellemzően a családok legnagyobb vagyonelemei, így a lakásárak növekedése leginkább a magyar középosztálynak kedvez. Az ingatlanárak emelkedéséhez a lakáshitelezési fordulatra is szükség volt.

03 Sokat javult a cserearány a magyar külkereskedelemben

☆ JELENSÉG

2014-ben az exportált és importált termékek árváltozásainak (a cserearány változásának) köszönhetően, Magyarország külkereskedelmi mérleg egyenlege közel 200 milliárd forinttal emelkedett. A 2013-as és 2014-es cserearány javulásának a következménye, hogy a 2010 óta eltelt öt évben már összesen csak -40 milliárd forinttal rontotta a cserearány változás a külkereskedelmi egyenleget. Az évtized elején tapasztalt negatív változások megfordultak és az árváltozások hatása visszaállt az eredeti szintre. Ennek az oka, leginkább az olajár korábbi emelkedése, majd 2014 második felétől tapasztalt csökkenése volt.

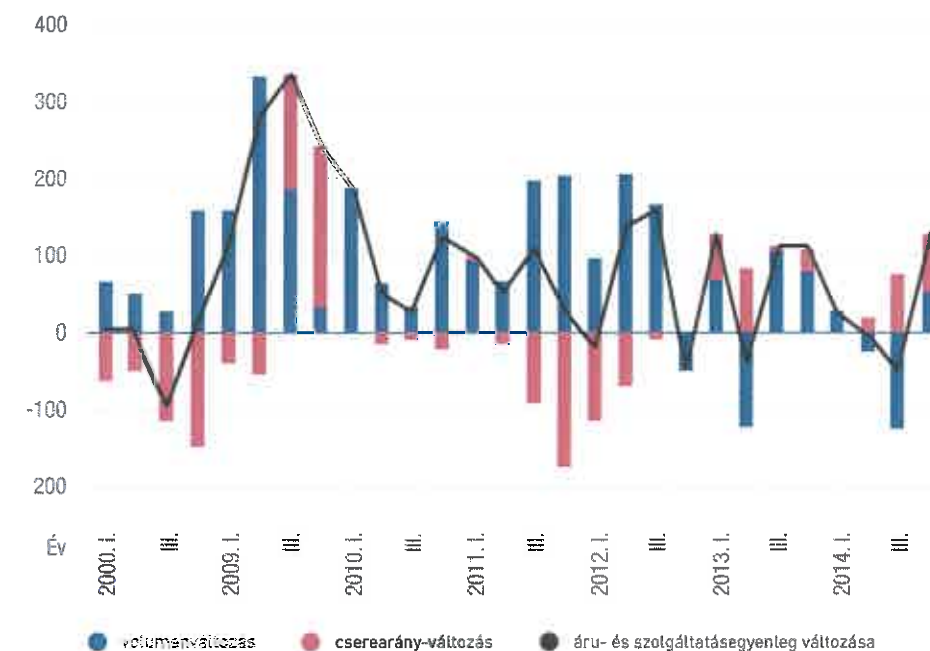
🔄 FOLYAMAT

2010 eleje óta a külkereskedelmi mérleg magasabb többlete a külkereskedelmi forgalom növekedésének, főleg az export gyorsabb emelkedésének köszönhető. A volumenváltozásnak az eredménye, hogy öt év alatt 1340 milliárd forinttal nőtt a magyar gazdaság külkereskedelmi egyenlege. Az export és import árák változásai ez idő alatt lényegében kioltották egymást. Az export volumen növekedésének és a járműgyártás fel-futásának hatására javult Magyarország exportpiaci részesedése. A külkereskedelmi egyenleg tényezőinek alakulását a **3. sz. ábra** mutatja be.

Magyarországnak 2014-ben a cserearány javulása nélkül csökkent volna a külkereskedelmi többlete. A világpiaci olajár esésének köszönhető, hogy továbbra is kiemelkedő a magyar külkereskedelmi mérleg egyenlege. Tavaly a beruházások növekedése növelte az importigényt, így a volumenváltozás nem tudott hozzájárulni a külkereskedelmi többlet erősödéséhez.

Külkereskedelmi egyenleg tényezőinek alakulása (éves változás)

3.sz. ábra

Forrás: MNB

✓ EREDMÉNY

A külkereskedelmi egyenleg, volumen és cserearány alakulásában egyre nagyobb szerepet kap a járműgyártás. Az ágazat hozzájárult ahhoz, hogy emelkedjen a magyar gazdaság által exportált termékek hozzáadott értéke, javuljon hazánk szempontjából a cserearány. Ezek a termelőkapacitások viszont külföldi tulajdonban vannak, így várhatóan csak addig maradnak Magyarországon, amíg itt az egyik legversenyképesebb a bérszínvonal az Európai Unión belül. A belföldi tulajdonú vállalatok export képességét tovább kellene javítani ahhoz, hogy a külkereskedelmi mérleg hosszútávon is többletes maradjon.

04. Euróban kifejezve a válság óta visszaestek a magyar bérek

☆ JELENSÉG

Magyarországon euróban mérve 6%-kal csökkent az átlag bérköltség 2008-2014 között, ezért az Európai Unióban Görögország után a második legnagyobb mértékben esett a munkaerőköltség hazánkban. Ezalatt az idő alatt az uniós átlag bérköltségek 14%-kal emelkedtek. A mérséklődő munkavállalói költségek segítettek a foglalkoztatás növelésében, de az egyre nagyobb bérkülönbség is hozzájárulhatott ahhoz, hogy növekedett az elvándorlás mértéke.

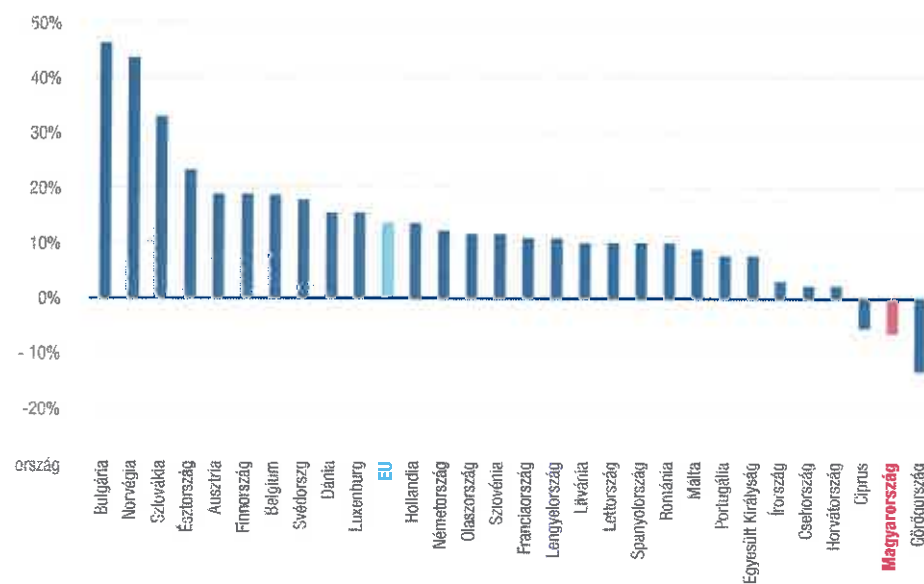
🔄 FOLYAMAT

Magyarországon nőttek a reálbérek 2008 és 2014 között, de a 20%-os forintgyengülés következtében csökkent a bérek euró értéke. Így a magyar átlagbérköltség az ötödik legalacsonyabb lett az Európai Unióban, és már csak a bolgár, román, litván és lett bérek az alacsonyabbak. A munkaerőköltségek változását a 2008-as válság óta a **4. sz. ábra** mutatja be.

Magyarország esetében a munkára rakódó adók részben csökkentek, ez hozzájárult ahhoz, hogy mérséklődni tudjanak a bérköltségek. Ezt figyelembe véve, a magyar munkavállalók fizetése így is elmaradt a többi uniós polgáréhoz képest. A munkahelyteremtésben segít az alacsonyabb bér, de ahogy a foglalkoztatási ráta kezd felzárkózni a nyugat európai szintre, úgy egyre fontosabb lehet, hogy a bérek terén elinduljon a konvergencia.

Egy órára jutó munkaerőköltség változása 2008-2014 %-ban

4.sz.ábra

Forrás: Eurostat

✓ EREDMÉNY

Magyarországon a javuló munkaerőpiac következtében, egyre inkább munkaerőhiány alakulhat ki és a változó kereslet-kínálatnak köszönhetően a munkabérek emelkedhetnek. Ez az erősödő életszínvonal szempontjából kedvező, mert segíthet mérsékelni az emigrációt, de a túl gyors bérnövekedés esetén a gazdaság versenyképessége sérülhet. Meg kell találni az egyensúlyt, az euróban is megfelelő mértékben növekvő magyar bérek és a gazdaság versenyképességének fenntartása között.

05 Javult az MNB portfólió befektetésein elért jövedelem mérlege

☆ JELENSÉG

A 2008-ban kitört pénzügyi válság előtt a Magyar Nemzeti Banknak jelentős többlet bevétele keletkezett a portfólió befektetésein. 2007-ben még 526 millió euró többletet ért el, de 2007-ben a jegybank élére kerülő új vezetésnél drámai módon, évi 100 millió eurós hiányba váltott az egyenleg. A 2013 után következő jegybanki elnökség alatt elindult egy kedvező fordulat: 2014-ben már -28,4 millió euró volt az MNB mérlege a folyófizetési mérleg statisztikák alapján, és az utolsó negyedévben már csak -0,6 millió euró volt, ami 2007 óta a legjobb eredmény.

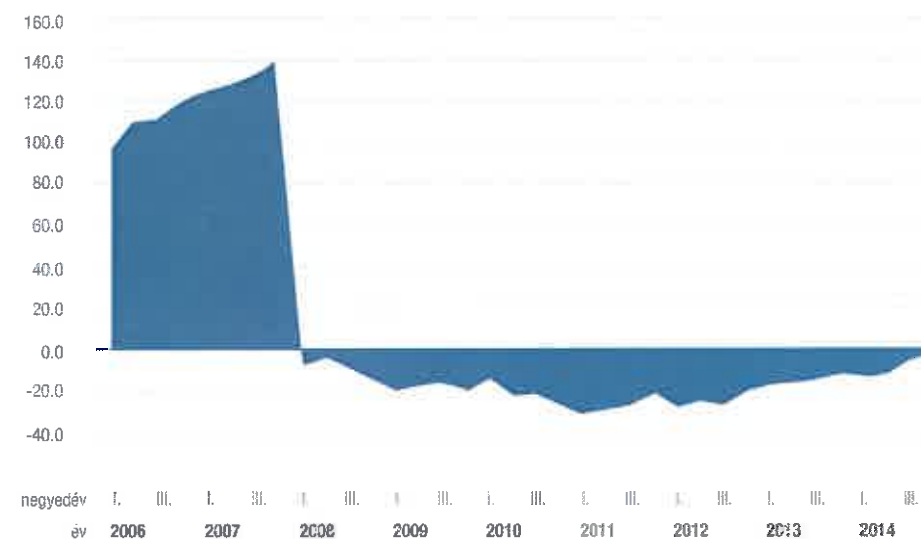
☺ FOLYAMAT

Az elmúlt évek folyófizetési mérlegének többlete jelentős részben a magyar devizatartalékban csapódott le. A devizatartalék mérete magasan maradt, miközben a magyar gazdaság külfölddel szembeni, egy éven belül lejáró külső adóssága jelentős mértékben csökkent. Egyelőre az MNB portfólió befektetésein keresztül nem jut jelentős jövedelemhez az ország, de ez egy olyan terület, amivel tovább csökkenthető hazánk jövedelem mérlegének a hiánya. Az MNB portfólió befektetéseken elért jövedelem mérlegének alakulását az **5. sz. ábra** mutatja be.

Érdemes arra törekedni, hogy emelkedjenek a devizatartalékon elért hozamok. Ez azzal járhat, hogy csökken az eurózónás államkötvények állománya a devizatartalékon belül, amelyek jelenleg túlfűtött árazás mellett kerülnek értékesítésre. Számos eurózónás államkötvény kamata már negatív, emiatt a kötvények árnövekedésére már csak minimális tér van és a lejáratig való tartás, a negatív vagy nulla közeli kamatok mellett sem eredményezhetnek hozamot. Ezzel szemben viszont nagy kockázatot jelentene, ha a kamatok újra emelkednének és az államkötvények piaci értéke zuhanni kezdene, ez jelentős veszteséget okozna a magyar jegybanknak.

A Magyar Nemzeti Bank portfólió befektetéseken elért jövedelem egyenlege (millió euró)

5.sz. ábra

Forrás: MNB

☑ EREDMÉNY

A hagyományos tartalék devizákon kívül megfontolandó Magyarország devizatartalékát diverzifikálni és a magasabb hozamot nyújtó, kevésbé eladósodott fejlődő országok államkötvényeibe forrásokat áthelyezni. A magyar állam által kibocsátott euró alapú államkötvények vásárlása javítaná a devizatartalék jövedelmezőségét. Ezen felül, érdemes lehet az államkötvényeken kívüli befektetési lehetőségeket megvizsgálni.

08. Továbbra is túl nagyméretű a magyar állam

☆ JELENSÉG

Magyarországon 2014-ben 50,1%-ra emelkedett az államháztartás GDP-arányos kiadása. Ez 2012-ben még csak 48,7% volt, és a tavalyi szint 2009 óta nem látott magas értékűre nőtt. 2014-ben két százalékponttal magasabb volt a magyar GDP-arányos kiadás, mint az uniós átlag. 2012-ben még sikerült az uniós szint alatt tartani ezt az értéket, de 2013-ban és 2014-ben már újra magasabb volt a kiadás szintje az uniós átlagnál. A következő években várhatóan gyorsan bővül majd a magyar gazdaság, ami lehetőséget teremt arra, hogy a gazdaság méretéhez képest csökkenjen a magyar állam mérete.

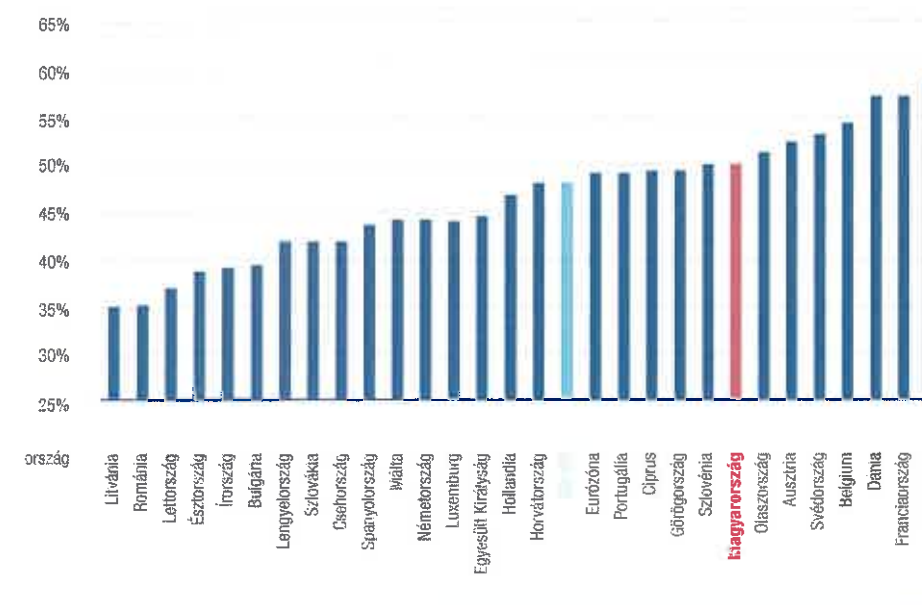
☺ FOLYAMAT

Uniós viszonylatban nem kiemelkedő a magyar állam kiadási szintje, bár az átlag fölött van ez az adat, de a régióban a magyar állam mérete a legnagyobb a saját gazdaságához képest. Az állami kiadásokat is érdemes visszafogni annak érdekében, hogy még nagyobb mértékben lehessen az adókat enyhíteni. Ezáltal a magyar állam tovább csökkenthetné a gazdaság versenyképességi hátrányát. Az Európai Unió tagállamainak államháztartási kiadásait a **6. sz. ábra** mutatja be.

A gyorsabb gazdasági növekedés a következő években megnöveli a költségvetés mozgásterét, amit az állam, az államháztartási hiány csökkentésére és adócsökkentésre használna fel. 2016-tól az új uniós költségvetési időszak elején, várhatóan kisebb összegű, hazai társfinanszírozási kiadást igényelnek majd az uniós pályázatok, ami átmenetileg csökkentheti az állam méretét. Magyarországon az állam GDP-arányos méreténél még nem következett be fordulat, de a következő években megfelelő lehet a gazdasági környezet egy ilyen fordulat elindításához.

Államháztartás kiadása a GDP százalékában, 2014

6.sz.ábra

Forrás: MNB

☑ EREDMÉNY

A kormány konvergencia terve alapján az államháztartás GDP-arányos kiadása 2015-ben 49,1% lesz. Az áttörés 2016-ban várható, amikor 46,3%-ra esik majd a mutató. Egyelőre kérdéses, hogy mennyire lesz elérhető és fenntartható az állam méretének tervezett csökkenése. Egy merészebb adócsökkentés jobban gyorsíthatná a gazdasági növekedést és a későbbi állami költségek is megnehezítené azáltal, hogy az állam csak adóemelések mellett tudná a kiadásokat újranovelni.

07. Lassulhatott a kivándorlási ütem Magyarországról 2014-ben

☆ JELENSÉG

Az előző évhez képest 2014-ben nem növekedett számottevően a külföldön dolgozó magyarok által keresett munkajövedelem mértéke (egy évnél rövidebb ideje kint dolgozók esetében). 2014-ben és 2013-ban is 2,85 milliárd euró volt az ilyen formában megszerzett jövedelem. Ez azt jelenti, hogy a kivándorlás üteme lassult, nem vándoroltak ki többen az elmúlt egy évben, igaz nem is lassult az emigráció. Ez kedvező, és ha több éven keresztül jól teljesít a magyar gazdaság, ahogy az 2014-ben történt, akkor megfordulhat a jelenlegi trend és a korábban kivándorlók újra elkezdhetnek hazaköltözni.

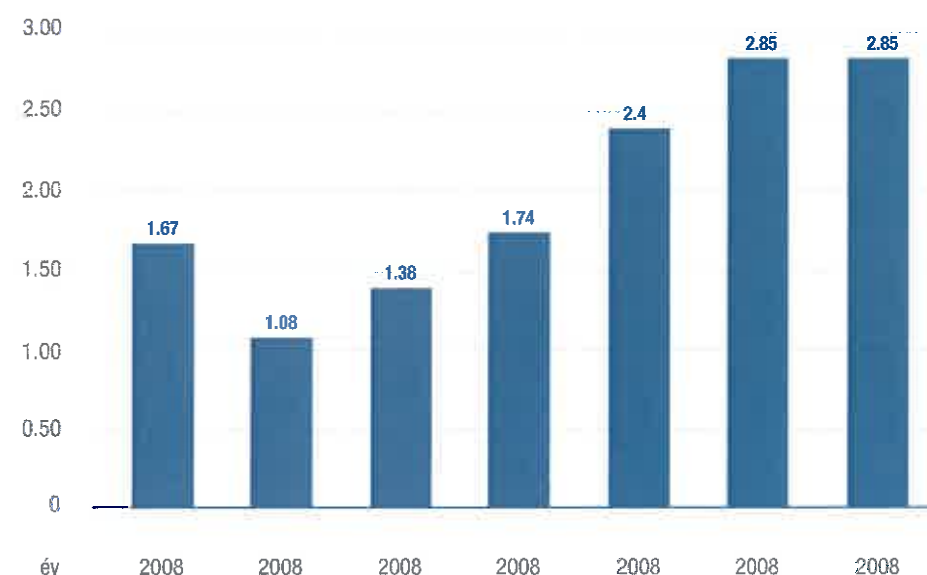
🌀 FOLYAMAT

Az MNB folyófizetési statisztikája azt mutatja, hogy magas szinten, de megállt 2014-ben a külföldre kivándorlók száma: 2013-ban is hasonló számban emigrálhattak magyarok, mint 2014-ben, míg korábban a kivándorlás mértéke folyamatosan gyorsult. Ez akár egy fordulat kezdetének az első jele lehet. A külföldön egy évnél rövidebb ideig dolgozók jövedelmeinek alakulását a 7. sz. ábra mutatja be.

Segíthetett lassítani a kivándorlást, hogy tavaly Magyarországon volt az egyik leggyorsabb a gazdasági növekedés az európai unióban. Gyorsan csökkent a munkanélküliségi ráta és emelkedtek a reálbérek. Az ingázók száma viszont 2014 utolsó negyedében tovább emelkedett: 111 ezer főre, az előző évi 96 ezer fővel szemben. A kivándorlási folyamat várhatóan akkor fordulhat meg véglegesen, amikor elkezd szűkülni a magyar és a nyugat-európai bérek közötti különbség.

Külföldön 1 évnél rövidebb ideig dolgozó magyarok jövedelmei (milliárd euró)

7.sz.ábra

Forrás: MNB

✓ EREDMÉNY

A következő években, várhatóan a magyar gazdaság jobban teljesíthet más nyugat-európai országok gazdaságához képest, a korábbi évek gazdasági átalakításának köszönhetően. Ez a gyorsabb növekedés az elvándorlásra is kedvező lehet. Érdemes olyan lépéseket tenni, ami a korábban külföldön munkát vállalókat visszacsábítja Magyarországra élni és dolgozni, ezáltal javulhat a gazdaságilag aktívak aránya hazánkban.

08 Jelentős átrendeződést eredményezett a lakossági hiteleknel a devizahitelek forintosítása

☆ JELENSÉG

Jelentős átalakulást hozott a lakossági devizahitelek elszámoltatása és forintosítása. 2015 márciusában több mint 680 milliárd forinttal csökkent a lakosság banki adóssága az előző hónaphoz képest, és már csak 6214 milliárd forint lakossági adósság maradt. Szinte teljesen eltűntek a devizahitelek, így a forintárfolyam ingadozása már nem érinti negatívan a családokat. A kisebb tőketartozás és alacsonyabb hitelkamatok következtében az adósok törlesztőrészelei jelentős mértékben csökkentek, ami az egész gazdaságra kihatással lehet.

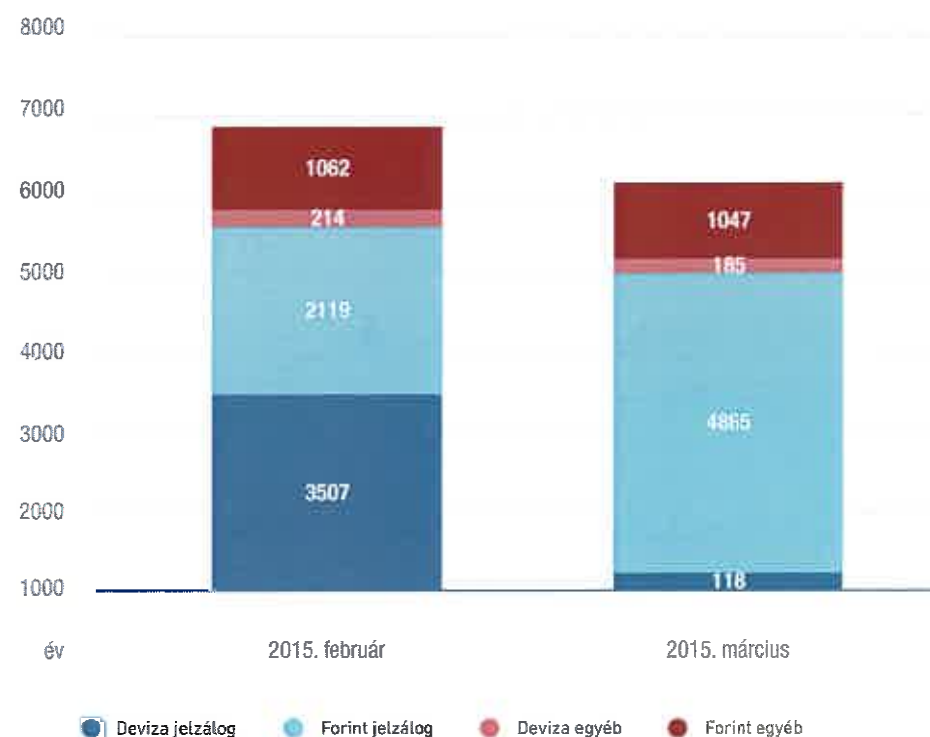
📈 FOLYAMAT

2015 első negyedév végére a GDP 20%-a köré csökkent a lakosság banki adóssága, ami nemzetközi összehasonlításban is nagyon alacsony. Mindössze 300 milliárd forintnyi devizaadósság maradt, ami kevesebb, mint 5%-a a teljes állománynak. Ennek következtében a magyar alapkamat jóval fontosabb lesz majd a gazdasági szereplők számára. A devizahitelek forintosításának hatását a lakossági hitelállományra a **8. sz. ábra** mutatja be.

A változás hatására nagyot csökkent a lakosság adóssága, ami így már 10%-kal alacsonyabb, mint a bankbetétek állománya, ettől a magyar pénzügyi rendszer stabilabbá válhat. Nem csak a tartozás lett kevesebb, de az egyoldalú kamatemeléseket is visszavonták a bankok, így a lakosság kedvező helyzetbe került. Az alacsony adósságszinttel és a jelentős mértékben csökkenő adósságszolgálati terhekkal az elköltethető jövedelem lényegesen magasabban fog alakulni. Ez nagyobb háztartási fogyasztást és magasabb pénzügyi megtakarítást eredményez majd a jövőben.

A magyar lakosság banki hiteltartozása (milliárd Ft)

8.sz.ábra

Forrás: MNB

✓ EREDMÉNY

Továbbra is negatív a lakosság nettó hitelfelvétele, így tovább fog csökkeni a tartozása. Ráadásul, az év második felében a forinthitelek esetében várható az egyoldalú kamatemelések visszavonása, ez mérsékelheti a hitelállományt. 2015 során nagymértékben enyhül a lakosság adóssága és adósságszolgálatra fordított kiadása, ami tovább erősítheti a magyar gazdaságot.

09 A részmunkaidős állások hiányoznak Magyarországról

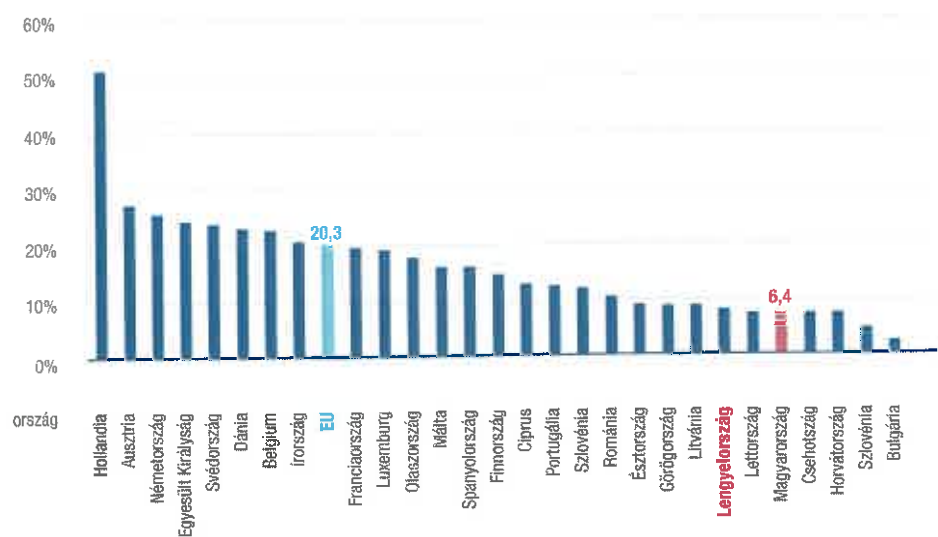
☆ JELENSÉG

Magyarországon a foglalkoztatottaknak 6,4%-a dolgozik részmunkaidőben (15-74 éves korosztályban), ami uniós viszonylatban alacsonynak számít. Az uniós átlag 20,3% volt 2014-ben. Ha figyelembe vesszük, hogy mennyi a részmunkaidősek aránya a teljes foglalkoztatásban, akkor a foglalkoztatási ráta terén kisebb lehet a magyar lemaradás. A részmunkaidős állások hiányoznak, viszont a teljes munkaidős állások terén már jobban állunk, mint az uniós átlag.

🔄 FOLYAMAT

Jellemzően, a kelet-közép európai régióban alacsonyabb a részmunkaidős alkalmazottak aránya, ami Magyarországra is igaz. Ez az atipikus foglalkoztatási forma egy olyan terület lehet, ami a foglalkoztatásban jelentős emelkedési tartalékot jelenthet a magyar gazdaság számára. Az Európai Unió egyes tagállamaiban a részmunkaidős munkavállalók arányát a teljes foglalkoztatottakhoz képest a **9. sz. ábra** mutatja be.

Részmunkaidős munkavállalók aránya a 15-74 éves foglalkoztatottak között, % (2014) 9.sz.ábra

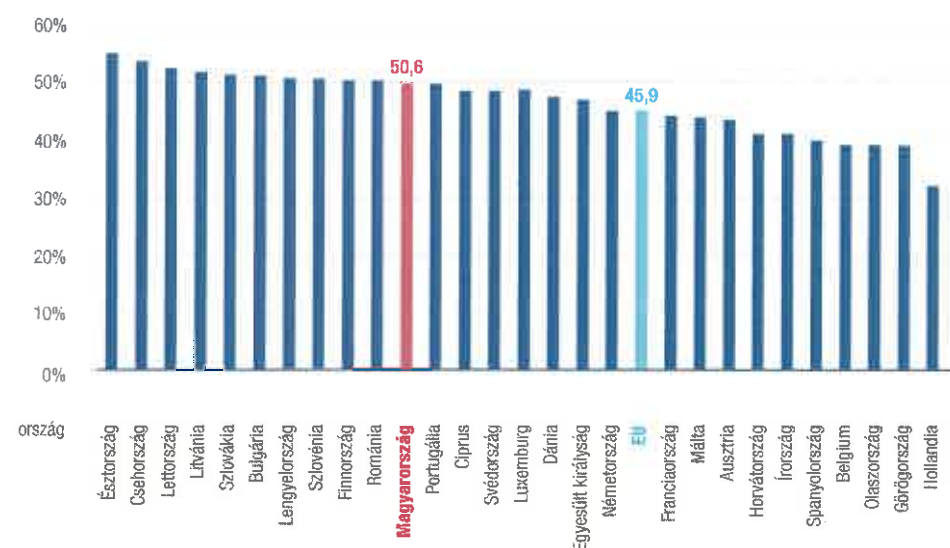

Forrás: MNB

2014-ben a hazai foglalkoztatási ráta 3,4 százalékponttal volt lemaradva az uniós átlagtól. A magyar adathoz képest az európai átlag foglalkoztatási ráta 8,1 százalékpontnyi többlete a részmunkaidős foglalkoztatottaktól származik. Magyarországon a teljes munkaidőben foglalkoztatottak aránya lényegesen magasabb az uniós átlagnál, ahogy az a **10. sz. ábrán** is látható.

A foglalkoztatási rátában való magyar lemaradás teljes egészében visszavezethető a hiányzó részmunkaidős állásokra. Magyarországon egyre nagyobb kihívás lesz a munkaerőpiac aktivitását növelni, ahogy folyamatosan csökken a munkanélküliek száma, kívülről is egyre több embert kell majd bevonni. Ha kedvezőbbé válnának a részmunkaidős munka feltételei, akkor akár többen léphetnek be az aktívak közé.

Teljes munkaidőben foglalkoztatottak aránya a teljes népességhez képest, % (15-74 éves korosztály, 2014) 10.sz.ábra

Forrás: MNB

✓ EREDMÉNY

Nyugat Európában, főleg a nők foglalkoztatásában játszanak fontos szerepet a részmunkaidős álláslehetőségek. Magyarországon is szükség van a részmunkaidős foglalkoztatás területén a gyorsabb emelkedésre, hogy sikerüljön a korábban vállalt 1 millió új munkahely létrehozását elérni. A teljes munkaidős munkahelyek számában viszont már jól áll a magyar gazdaság, ezen a téren több fejlett európai államot megelőztünk.

10. Európai viszonylatban is gyors a lakásárak növekedése Magyarországon

☆ JELENSÉG

Egyre gyorsabban növekednek a magyar lakásárak. 2014 első negyedében még 1,6% volt az éves növekedési ütem, ez az utolsó negyedében 6,7%-ra emelkedett. Az EU-28-ak körében az átlag lakásárnövekedés 2,6% volt ezen időszak alatt, annak ellenére, hogy rekord alacsonyan vannak a lakáshitelek kamatai Európában. Ennek következtében a magyar lakásárnövekedés uniós viszonylatban a legjobb harmadban teljesített.

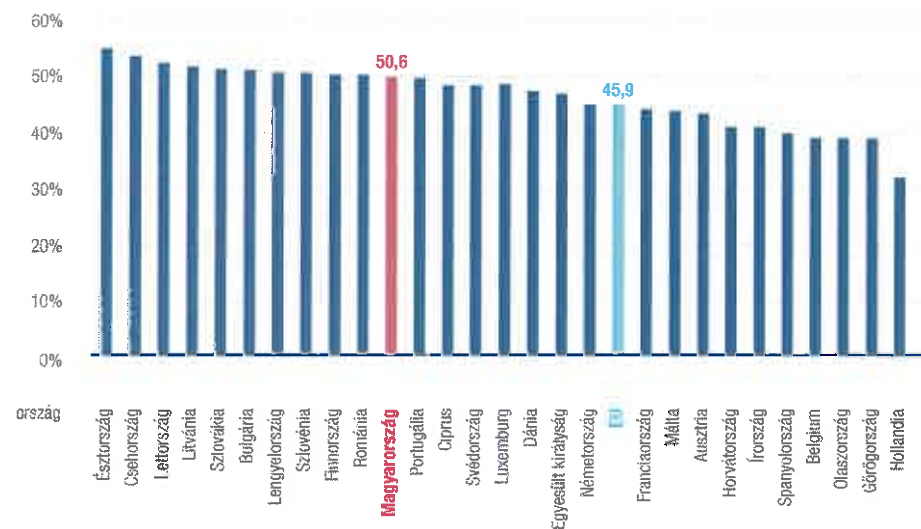
🔄 FOLYAMAT

A magyar adatnál érdemes figyelembe venni, hogy 2014 előtt, évek óta csökkentek az ingatlanárak. A tavalyi korrekció ellenére sem tértek még vissza a válság előtti szintre. Más uniós országokban gyorsabb, kétszámjegyű árnövekedés is volt, ezekkel az országokkal ellentétben a magyar ingatlanpiac nem túlfűtött. A lakásárak éves változását az Európai Unióban a **11. sz. ábra** mutatja be.

A kedvező árnövekedéssel a korábbi visszaesést dolgozza le a magyar ingatlanpiac és ez segítheti a gazdasági növekedést. A jövőben, ha mégis túl gyorsan növekednének a lakásárak, akkor újra lehetne indítani a banki végrehajtásokat a nem fizető hitelek esetében, ami többletkínálatként jelenne meg a piacon. Erre valószínűleg nem kell számítani, mert negyedéves alapon viszont lassult az árnövekedés Magyarországon: az utolsó negyedében már csak 0,6%-kal nőttek az árak a harmadik negyedévhez képest.

Lakásárak változása 2014 negyedik negyedében
(előző év azonos időszakhoz képest, %)

11.sz.ábra

Forrás: MNB

✓ EREDMÉNY

Magyarország a lakásárnövekedés terén a felső harmadban helyezkedik el az Európai Unióban, ezzel egy - korábban a gazdasági növekedést hátráltató - ágazat felülteljesítővé vált. Egyre inkább a növekedés motorja lehet ez az ágazat, ami tovább javulhat az állami lakásvásárlási támogatások bevezetésével, a devizahitelek forintosítása pedig élénkítheti a piacot. Korábban a piac visszaesése hátrányos helyzetet eredményezett a gazdaságban, azonban a következő időszakban a pozitív változások előnyt jelenthetnek.

11. A nem pénzügyi vállalatok továbbra is jelentős pénzügyi megtakarítást halmoznak fel

☆ JELENSÉG

A nem pénzügyi vállalatok kötelezettség állománya, a 2015 márciusáig eltelt egy év alatt körülbelül 60 milliárd forinttal növekedett. Ehhez képest, ez idő alatt a vállalatok pénzügyi eszközei 570 milliárd forinttal emelkedtek, nagyobb mértékben a magasabb bankbetéteknek köszönhetően. Ezen időszak alatt a tőzsdei részvények állománya is jelentősen nőtt. A jelek szerint nem a hitelfelvételi lehetőség hiányával van a gond, hanem azzal, hogy a vállalkozások a saját forrásaikat sem reálgazdasági befektetésekre használják.

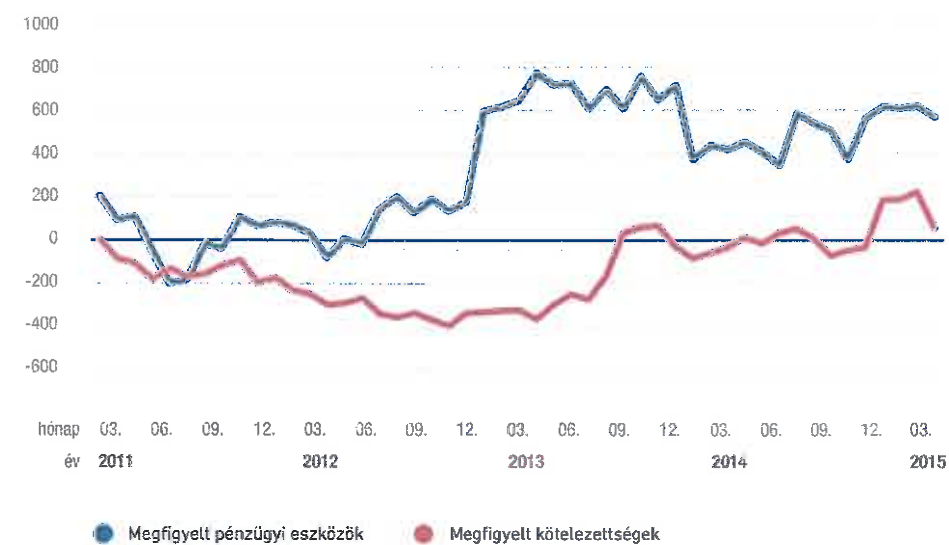
🌀 FOLYAMAT

A történelmileg alacsony kamatok ellenére, nem emelik jelentős mértékben a hitelállományukat a nem pénzügyi vállalatok, hanem inkább pénzügyi megtakarításaikat növelik. Emellett még mindig jelentős a vállalatok devizaadóssága, aminek következtében a forintárfolyam változása miatt ingadozhat az adósságállomány. A nem pénzügyi vállalatok finanszírozási képességének alakulását a **12. sz. ábra** mutatja be.

A vállalatok mértékével együtt – gyorsan – növekszik a vállalatok hozzáadott értéke és exportáló képessége. Reálgazdasági befektetések mellett hosszútávon az is a gazdaság érdekeit szolgálná, ha a KKV-k a jelenlegi olcsó forrásokat arra használnák, hogy felvásárolják versenytársaikat, ezzel gyorsítva a vállalatok növekedési ütemét.

Nem pénzügyi vállalatok 12 havi kumulált finanszírozása, milliárd forint
(belföldi hitelintézeti és előzetes értékpapír adatok alapján)

12.sz.ábra

Forrás: MNB

✓ EREDMÉNY

A beruházások terén a vállalatok túlságosan az uniós forrásokra támaszkodnak a saját forrásaik helyett, várhatóan a cégek az újabb pályázati kiírásokra várnak. A magyar gazdaság egésze szempontjából kedvező lenne, ha a vállalatok nem csak uniós forrásokat, hanem a saját pénzügyi megtakarításaikat és hitelfelvételi lehetőségeiket is kiaknáznák a beruházásaik növelésére.

12 A felsőfokú oktatással rendelkezők aránya sokat emelkedett Magyarországon

☆ JELENSÉG

2014-ben a 30-34 éves korosztály 34,1% rendelkezett felsőfokú végzettséggel Magyarországon. Ez az arány 2002-ben még csak 14,4% volt. Ezzel az aránnyal, az európai uniós átlaghoz közelítünk, ahol 37,9% volt ez a mutató. 2002 óta csak hét uniós országban emelkedett gyorsabban a diplomások aránya. Ezen a téren a felülteljesítők között volt az ország. Viszont nem csak a diplomák száma, hanem a minősége is fontos lehet a jövőben, érdemes ezen folyamatosan javítani.

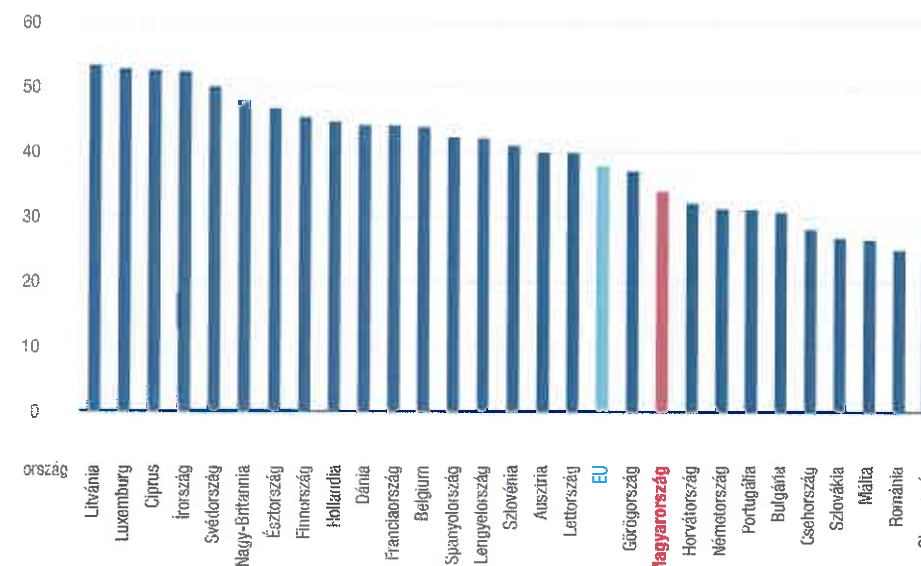
🔄 FOLYAMAT

A régiós országokhoz képest, Magyarország a diplomával rendelkezők arányában jól teljesített, egyedül Lengyelországban és Szlovéniában magasabb az arány. Ezen kívül még a Balti államokban magasabb, de ezekben az országokban az egyik legmagasabb a diplomások aránya az egész Európai Unióban. Magyarország pedig megelőzi Németországot és Olaszországot, ahogy azt a **13. sz. ábra** is mutatja.

A férfiaknál 28%-os, a nőknél 40,3%-os volt 2014-ben a felsőfokú oktatást teljesítők aránya. Magyarországon nagyobb a nemek közötti különbség, mint az az uniós átlagnál megfigyelhető. A felsőfokú oktatással rendelkezők kisebb eséllyel válnak munkanélkülivé és átlagosan magasabb jövedelemmel rendelkeznek, ezért is kedvező, hogy emelkedik a diplomások aránya.

Lakásárak változása 2014 negyedik negyedében
(előző év azonos időszakhoz képest, %)

13.sz.ábra

Forrás: MNB

✓ EREDMÉNY

A gazdasági fejlődés szempontjából nem csak az a fontos, hogy mennyi-en végeznek felsőfokú képzést egy adott országban, hanem az, hogy ezek a diplomák mennyire piacképesek, mennyire keresettek a munkaerőpiacon. Magyarországon egyre inkább afelé mozdul el az oktatáspolitikai, hogy eszerint felülvizsgálják az egyetemi és főiskolai férőhelyeket, így a munkaerőpiac igényei is érvényesülnek.

BanKonzult

Pénzügyi és Gazdasági
Tanácsadó Kft.

1016 Budapest, Piroska u. 5.